

[Landbrugsministeren.]

Rentefod, der er gældende paa det Tidspunkt, da Udlaanet finder Sted. Det er ikke Meningen at forandre Rentansættelsen for de enkelte Laan fra Aar til Aar, men det er Meningen at fastsætte Renten ved selve Udlaanet efter den Rentefod, hvortil Staten selv kan laane, og denne Rentefod vil fremkomme ved de Vilkaar, hvorunder Erhvervenes Laanefond har kunnet optage sine Laan, saa jeg tror ikke, der i saa Henseende behøver at være nogen som helst Uklarhed.

Hvad det ærede Medlem udtalte angaaende Statshusmændene, var Betragtninger, som jeg ogsaa har hørt i det andet høje Ting og andetsteds, men jeg er ikke enig med det ærede Medlem i, at disse Husmænd bør være Genstand for Statens særlige Bevaagenhed, og at Staten skylder dem mere, end den skylder andre Husmænd. Tværtimod kunde man maaske, hvis man overhovedet ønsker at gaa ind paa Skyldbegrebet, sige, at disse Statshusmænd skylder Staten mere end andre Husmænd, for Staten har dog anvendt store Laanebevillinger paa overhovedet at etablere disse Brug og etablere dem til en Rentefod, der giver Staten et aarligt Tab, det er der ingen Tvivl om. Jeg ser ikke, med hvilken Ret Statshusmændene skulde kunne paaberaabe sig Statens Støtte mere end andre Husmænd, som ved egne Midler har tilvejebragt deres Hjem, og af hvilke mange ogsaa har købt under Dyrtiden og til visse har lige saa store Vanskeligheder at kæmpe med som Statshusmændene. I og for sig er det rimeligt, at Staten som Kreditor overfor Statshusmændene, ligesom i øvrigt alle Kreditorer, Banker og Sparekasser, i Øjeblikket viser Liberalitet og Velvillie, det har jeg ikke noget imod, men det sker ogsaa, som det ærede Medlem ved, i stor Udstrækning. Naar det ærede Medlem imidlertid synes at beklage sig over, at Staten ikke vil gaa ind paa at fastsætte Henstand med og Fritagelse for Betaling af Afdrag for et vist Aaremaal, saa vilde jeg anse det for meget skadeligt, ikke mindst for de paa-gældende selv, om Staten foretog sig noget saadant. Det er da ogsaa glædeligt, at det overvejende Flertal af Statshusmændene betaler baade Renter og Afdrag; og derfor vilde det være meget uheldigt at komme ind paa en generel Bestemmelse om Udsættelse af Betalingen, idet det vilde friste dem til at lade være at betale. Jeg ser heller ingen Grund til at forøge deres Gæld ved at give fleraarig Udsættelse, at summere Restancerne op til en vedvarende Gældsforøgelse. Det ærede Medlem kan naturligvis sige,

at det er ikke saa godt, at man ikke kan faa Udsættelse fastsat for et Aar eller to eller tre eller fem, som det har været nævnt, det var langt bedre at faa det paa flere Aar. Det er dog tvivlsomt, om det vil være langt bedre. Naturligvis er det en Behagelighed at blive fri, men Husmænd, Gaardmænd og Landmænd i al Almindelighed, som har svært ved at betale Renter og Afdrag — og dem er der desværre mange af i Øjeblikket —, maa nøjes med den Henstand, de kan faa, og er taknemmelige for at faa en Henstand, der gør det muligt for dem, naar om et halvt Aar Høsten bliver bedre, og der i det hele bliver bedre Forhold end nu, at klare sig. Naturligvis var det bedre, om de blev helt fri for at betale, men jeg ser ingen Grund til at anbringe Statshusmændene paa en anden Plads end andre Landmænd.

Det ærede Medlem spurgte endvidere, om det var muligt, at Statshusmænd kunde være Medlemmer baade af Driftslaaneforeninger for mindre Jordbrugere og af den Art Driftslaaneforeninger, her tænkes oprettet. Jeg skal dertil svare, at begge Lovene er at opfatte saaledes, at det ikke er udelukket. I al Almindelighed vil jeg dog anse det for at være det rimeligste, at man nøjes med at være i een Driftslaaneforening. Men det er ikke udelukket, at man kan være i dem begge. Særlige Forhold kan ogsaa gøre det nødvendigt, og saa er der Adgang til, at de kan optages som Medlemmer i begge Former af Driftslaaneforeninger.

Det ærede Medlem ønskede, at man skulde lette Vilkaarene for de nye Statshusmænd, saa at de kunde tage fat. Jeg skal ikke komme nærmere ind herpaa, men kun udtale, at jeg ikke kan være enig med det ærede Medlem. Hvad Staten forlanger for at sætte nye Statshusmænd i Gang, er saa ringe Beløb, at hvis man ikke en Gang kan forlange denne Tiendedel, vil det sige, at man skulde aabne Adgang for dem, der kom med de bare Hænder. Jeg tror ikke, det ærede Medlem har Ret i, at dette slet ikke har noget med deres Kvalifikationer at gøre. Naar en Karl og en Pige gifter sig og gaar ind i et saadant Brug, og de ikke har kunnet opspare sig noget som helst, inden de skal sætte Bo, saa tror jeg, dette har nogen Forbindelse med Kvalifikationer. Det er ingen Skade til at have sin Opmærksomhed henvendt herpaa. Men i hvert Tilfælde forekommer det mig, at man ikke kan fastholde det Standpunkt, at Staten skal eftergive Renter og Afdrag eller give Henstand i 3—4—5 Aar, fastsætte, at der ikke skal betales noget nu, og samtidig sige: Men Staten skal oprette endnu flere